

MODALITĂȚI CULTURALE LA ROMÂNII ARDELENI ÎN "VÖRMARZ": N. PAULETI (I)

Zevedei Ioan DRĂGHIȚĂ

Perioada premergătoare Revoluției de la 1848 a constituit, pentru români, o vreme de schimbări, de eforturi pentru angrenarea definitivă la valorile Europei Occidentale. În plan cultural acest demers este punctat de receptarea ideilor romantice pe care intelectualitatea a căutat să le modeleze conform nevoilor și aspirațiilor românilor. Este timpul când, pe fundamentul iluminist al generației trecute, acționează o nouă generație de intelectuali deschisă la diverse curente (clasicism, preromantism, romantism), care s-au amalgamat rezultând combinații din cele mai curioase¹.

Principala caracteristică a preromantismului și romantismului la români a fost grija pentru națiune. LITERAȚII români au trecut cu ușurință de la stările melancolice, de neliniște și însingurare, la trăirile patriotice, la implicare și acțiune. Această apropiere de națiune, de popor, de nevoile lui este susținută și de schimbarea atitudinii față de folclor, care încetează a mai fi privit de pe poziții iluministe și este acceptat ca o altă concepție despre lume, despre viață².

În Transilvania, situația particulară a românilor a impus anumite accente discursului cultural preromantic. Intelectualitatea a receptat cu interes noile idei europene din diferite domenii (istorie, filologie, literatură, folclor etc.), dar a fost preocupată și cu rezolvarea problemelor politice și economice ale românilor. Pentru ea principala sarcină a fost identificarea nevoilor societății și acțiunea pentru satisfacerea acestor trebuințe. Așadar, intelectualitatea românească din Transilvania de dinaintea Revoluției de la 1848 s-a definit printr-o mare sensibilitate față de nevoile națiunii, printr-un oarecare atașament față de preceptele iluministe dar și prin întoarcerea spre curentele majore europene care a influențat-o în mod vizibil³.

În acest climat s-a format și creat cărturarul Nicolae Pauleti, despre care se poate spune că este produsul exclusiv al școlilor Blajului. Culegător de folclor, poet și traducător, N. Pauleti poate fi socotit un exemplu al emulației culturale prepașoptiste.

1. Paul Cornea, *Originile romantismului românesc*, București, 1972, p. 512-574.

2. Keith Hitchins, *România 1774 - 1866*, București, 1998, p. 231 - 145.

3. *Ibidem*, p. 265 - 276.

N. Pauleti, ca dealtfel o serie de alți cărturari asemenea lui, a fost "uitat" bune decenii de istoria culturii românești. Cel care a atras, pentru prima dată, atenția asupra sa și a operei sale a fost profesorul și bibliotecarul blăjan Alexandru Lupeanu - Melin, care a publicat o parte din culegerea de folclor a învățatului de la Roșia⁴. Dacă, pe de o parte, Alexandru Lupeanu - Melin a avut meritul de a fi scos la lumină numele lui N. Pauleti, pe de altă parte, el a avut neinspirajă de a interveni, nepermis, în textele culegerii, operând modificări și selecțiuni.

De numele lui I. Bianu se leagă o altă contribuția la valorificarea operei lui N. Pauleti⁵. Demersul lui I. Bianu - explicat și printr-un anume sentimentalism, căci satul natal al lui I. Bianu a fost satul în care N. Pauleti a activat ca preot, între aceștia doi a existat, prin alianță, un oarecare grad de rudenie - atrage atenția asupra creației literare pauletiene.

La rândul său N. Comșa, a studiat manuscrisele păstrate de la N. Pauleti⁶ și chiar a elaborat o lucrare închinată acestuia, rămasă însă în manuscris⁷. Această lucrare - din informațiile furnizate de I. Mușlea - aduce contribuții însemnate la cunoașterea biografiei lui N. Pauleti.

O contribuție fundamentală la cunoașterea vieții și operei lui N. Pauleti a avut-o biograful și folcloristul I. Mușlea, care l-a așezat pe N. Pauleti în locul binemeritat în cadrul istoriei culturii românești⁸. Prin demersul său I. Mușlea a îndreptat erorile lui Al. Lupeanu - Melin în publicarea culegerii de folclor a lui N. Pauleti, a subliniat caracterul ei modern care se încadrează în curentul general datorat redescoperirii lui Herder, de orientare spre cunoașterea și promovarea culturii populare.

Activismul cultural al lui N. Pauleti a fost luat în discuție și de N. Albu⁹, care a văzut în lista cu cărți omologate de alumnul blăjan un simbol al străngerii legăturilor culturale dintre românii despărțiți de granițe vremelnice. Pe aceleași coordonate se înscriu contribuțiile datorate lui Iacob Mârza¹⁰.

4. *De pe Secaş. Cântece și strigături românești de cari cântă fetele și feciorii și strigă la joc, culese de Nicolae Pauleti din Roșia, în anul 1838.* Blaj, 1927.

5. Ion Bianu, *Nicolae Pauleti popă românesc unit de sat și om de litere din Ardeal (1830 - 1849)*, în *Închinare lui Nicolae Iorga*, Cluj, 1931, p. 38 - 41.

6. Nicolae Comșa, *Manuscrisele românești din Biblioteca Centrală de la Blaj*, Blaj, 1944, p. 100 și p. 163, pozițiile 93 și 212.

7. Idem, *Nicolae Pauleti, culegător al poeziei noastre populare (1838)*, lucrare utilizată de I. Mușlea în Studiul introductiv la *Cântări și strigături românești de cari fetele și feciorii jucând. Scrise de Nicolae Pauleti în Roșia în anul 1838*, București, p. 3, nota 4.

8. Ion Mușlea, *Academia Română și folclorul în "Anuarul arhivei de folclor"* I, 1932, p. 1; idem, *Ion Bianu și folclorul nostru, în "Anuarul arhivei de folclor"*, III, 1932; *Cântări și strigături românești din Roșia de Secaş, 1838*, în *"Cercetări etnografice și de folclor"*, I. Ediție îngrijită, cu studiu introductiv, bibliografie, registrul corespondenței de specialitate, indice de I. Toloș, București, 1971, p. 106 - 144.

9. Nicolae Albu, *Istoria școlilor românești din Transilvania între 1800 - 1867*, București, 1971, p. 37 - 38.

10. Iacob Mârza, *Elevi ai liceului din Blaj (1836 - 1837)*, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj*, XXI, 1978, p. 418 - 120; idem, *Cinci liste cu cărți de la Nicolae Pauleti (1839 - 1842)*, în *"Apulum"*, XXIV 1978 p. 269 - 282.

Traducerile din limba latină ale lui N. Pauleti sunt abordate de N. Lascu¹¹. Nu trebuie uitat efortul lui I. Chindriș¹², Mircea Popa¹³ care au subliniat, pe de o parte, apartenența definitivă a poetului N. Pauleti la valorile preromantice, iar pe de alta, bogăția creației sale.

Biografia lui N. Pauleti este una săracă, monotună, plină de lacune, care contrastează puternic cu trăirea interioară, spirituală a cărturarului, după cum rezultă din textele sale.

S-a născut la Roșia de Secaș (jud. Alba), numită de el simplu, Roșia, sat situat de-a lungul unui pârau - Secaș - ce a dat denumirea întregii zone de Țara Secașului¹⁴. Ea cuprinde cca. 15 sate, Roșia aflându-se în triunghiul format de Alba Iulia, Sebeș și Blaj, mai aproape de ultima localitate, de care o despart doar 18 km.

Dacă locul nașterii lui N. Pauleti se cunoaște cu certitudine, anul în care a văzut lumina zilei ridică o serie de discuții. S-a presupus că s-a născut în 1816 căci registrul nașterilor din parohia Roșia, păstrat începând cu 1817 nu cuprinde nici un nume de N. Pauleti¹⁵. Dar, două din poeziile sale - Cântare și Elegia IX - ce cuprind date autobiografice duc la o altă presupunere: 1817 sau 1818. Aceste două poezii se contrazic în privința vârstei poetului la moartea mamei sale: "Trei când ani aveam spre zece / Al morții fatal cuțit / Trecut-au ca printr-o flece / Prin al maicii piept slăbit" (Elegia IX)¹⁶ și "Când ani doi aveam spre zece / Al morții fatal cuțit..." (Cântare)¹⁷. Moartea mamei lui N. Pauleti s-a săvârșit "la 1830, XII (decembrie) 19-a s.v." după cum se arată la sfârșitul Elegiei IX, dată confirmată de titlurile a două dintre poeziile cu caracter autobiografic: Lăcrămare lângă moarta mea maică, la 1830 dec. 19¹⁸ și Elegia X. Lângă moarta mea maică, la 1830, dec., 19¹⁹.

Așadar, anul nașterii nu poate fi stabilit cu exactitate datorită informațiilor neconcludente și contradictorii, care fac dificilă munca biografului și în ceea ce privește familia învățatului de la Roșia. Tatăl său - Dumitru - ²⁰ plugar, era și crâsnicul bisericii din Roșia lucru datorat, probabil, faptului că era frate cu parohul satului (Vasile Pauleti). A avut parte, după cum mărturisește, de o familie numeroasă cum au fost cele țărănești în acea vreme²¹. Dintre rudele apropiate, informații ceva mai multe s-au păstrat despre Vasile Pauleti, unchiul lui. A fost

11. Nicolae Lascu, *Clasicii antici în România*, Cluj-Napoca, 1974, p. 108 și 396.

12. Nicolae Pauleti, *Scriseri. Poezii originale. Folclor*. Traduceri din Ovidiu. Ediție îngrijită, prefață, note și glosar de I. Chindriș, București, 1980.

13. Mircea Popa, *Cele mai vechi reviste școlare românești*, în *Acta Musei Porolissensis*, I, 1977, pp. 289 - 303. Cf. și Mircea Popa, Valentin Tașcu, *Istoria presei din Transilvania de la începuturi până la 1918*, București, 1980, p. 191 - 197.

14. Sub această denumire apare în *Enciclopedia României*, II București, 1938, p. 448.

15. Arhivele statului Alba. *Fond parohia Roșia de Secaș*, dosar 184.

16. Nicolae Pauleti, *op. cit.*, p. 142.

17. *Ibidem*, p. 59.

18. *Ibidem*, p. 52.

19. *Ibidem*, p. 391.

20. Iacob Mârza, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 418.

21. Vezi nota 17.

preot la Roșia încă din 1817, deținând și funcția de protopop al districtului Armeni. A avut preocupări intelectuale, fiind abonat în 1852 și 1855 la Foaie pentru minte, inimă și literatură și Gazeta de Transilvania²². Vasile Pauleti s-a înrudit, prin alianță, cu familia Cipariu - după cum mărturisește Timotei Cipariu în încercarea sa de autobiografie - căsătorindu-se cu o mătușă a eruditului de la Blaj²³. Probabil, l-a influențat în mod considerabil pe copilul N. Pauleti, pe care-l va sprijini în timpul studiilor la care pleacă la insistențele sale. Protopopul V. Pauleti s-a stins din viață în iulie 1869, la vârsta de 74 de ani. În cimitirul satului se mai vede și astăzi crucea din piatră de pe mormântul lui, dar în sat numele de Pauleti s-a stins.

Numele de Pauleti, purtat tot de preoți, este atestat și într-un sat din apropierea Roșiei, este vorba de Secășel (Beșinău), ceea ce ne îndeamnă să socotim că acest neam al Pauleștilor este unul din care s-au ridicat mulți intelectuali²⁴. Acest nume este prezent și în Revoluția de la 1848. Astfel, din delegația condusă de Andrei Șaguna, ce urma să plece la Viena, făcea parte, alături de T. Cipariu, Al. Șterca - Șuluțiu, G. Barițiu etc. și Ioan Pauleti²⁵. Tot un Ioan Pauleti scrie un ex-libris pe un exemplar din Istoria pentru începutul românilor în Dacia a lui Petru Maior (Buda, 1812), la data de 23 ianuarie 1848, în calitate de alum al școlilor Blajului. Lângă ex-libris se află un sigiliu nobiliar, I. Mușlea susține că ar fi vorba despre fiul protopopului V. Pauleti, înnobilit în 1842²⁶. Dar T. Cipariu a notat că de la V. Pauleti și Veronica - soția sa - "numai nepoți au rămas după o fată, Anica (moartă în 1852) măritată după un Fogoroși, român de viță, ci calvin..."²⁷.

Așadar, putem afirma, fără a greși, că din neamul Pauleștilor s-au ridicat cărturari care au contribuit, după puteri, la emanciparea, cel puțin prin cultură, a românilor ardeleni. Dintre aceștia cel mai important rămâne N. Pauleti, care a respirat cu nesaț aerul școlilor Blajului, unde s-a format și unde a crescut.

N. Pauleti și-a efectuat toate studiile la Blaj. În poezia Cântare (scrisă în 1839) arăta: "Trecu timpul de pruncie / Mă aflai înstreinat / D-a măicuței totuși vie / Grijă fost-am adumbrat."²⁸. Așadar, părăsește casa natală înainte de moartea mamei sale, deci înainte de 12 sau 13 ani, începându-și studiile pe la 1829. La Blaj a rămas până la 1841, învățând numai aici. Din acest punct de vedere se poate spune că N. Pauleti a fost produsul exclusiv al școlilor blăjene, pe care le-a urmat începând cu școala de obște și terminând cu facultatea de teologie. A fost un elev și student bun²⁹ bucurându-se de erudiția și talentul pedagogic al unor dascăli precum: T. Cipariu, I. Rusu, Demetriu Coroianu, Demetriu Ladai etc.

22. Ion Mușlea, *Nicolae Pauleti și culegerea lui de cântări și strigături românești din Roșia de Secaș*, 1838, în *"Cercetări de etnografie și folclor"*, I. București, 1971, p. 109.

23. Ștefan Manciulea, *Timotei Cipariu. Început de autobiografie*, în *"Cultura creștină"*, XX, nr. 5 - 6, 1940 p. 322.

24. *Șematismul veneratului cler al arhidiecezei metropolitane greco-catolice române de Alba Iulia și Făgăraș pre anul Domnului 1900 de la Sânta Unire 200*, Blaj, 1900, p. 185.

25. Teodor V. Păcățian, *Cartea de aur sau faptele politice - naționale ale românilor de sub coroana ungară*, vol. I, ed. II, 1904, p. 332 - 337.

26. Ion Mușlea, *op. cit.* p. 109, nota 16.

27. Vezi nota 23.

28. Nicolae Pauleti, *op. cit.*, p. 59.

29. Ion Mușlea, *op. cit.*, p. 110; vezi și Iacob Mărza, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 418 - 420.

Perioada în care N. Pauleti a studiat la Blaj corespunde cu etapa de revigorare culturală a orașului, când se înființează liceul episcopal (1831), când legăturile cu românii de dincolo de Carpați se intensifică, când la Blaj acționează intelectuali redevabili. Această emulație culturală l-a capacitat pe tânărul alumn, care a intrat în grupul de tineri literați strănși în jurul revistei Aurora, revistă manuscrisă a elevilor blăjeni, a scris poezii vizibil influențate de preceptele romantice, a tradus din clasicii latini și din literatura universală contemporană lui etc., a trăit o intensă viață interioară promițând mult ca om de cultură, dar a realizat foarte puțin.

Studiile la Blaj le-a încheiat în 1841, an în care încetează aproape total producțiile sale literare. Ajuns prelat în Făget³⁰, urmează o altă etapă din viața lui, etapă aflată sub umbra banalului, dar vai!, și a morții. Stins din viață la vârsta de cca. 30 de ani (1848), N. Pauleti, deși a dovedit reale calități de literat, a fost strivit de vremuri, de greutățile zilnice ale vieții care i-au tulburat și distrus nestematele trăirilor sale interioare. Dacă timpul și viața ar fi fost mai darnice cu el, în mod sigur ar fi adus transformări înnoitoare în domeniul în care a activat.

În perioada studiilor, N. Pauleti a desfășurat o activitate bogată și semnificativă; prin demersul său cultural, a ilustrat orizontul ideatic al intelectualității românești din "Vörmarz", care explică acțiunea politică a ei în preajma și în timpul Revoluției de la 1848. Totodată, opera lui N. Pauleti este o oglindă a școlilor Blajului între 1830 - 1841 cuprinzând informații diverse privind viața, frământările și evenimentele din cadrul acestora.

Activitatea culturală și-a început-o de timpuriu, la vârsta de 16 ani, antologând din poezia națională a vremii, ulterior publică în Foaie pentru minte, inimă și literatură alături de profesorii săi.

Creația originală a lui N. Pauleti se desfășoară la revista manuscrisă Aurora, în jurul căreia s-a format un grup de tineri cu preocupări literare³¹. De fapt, această perioadă a fost cea mai fertilă din creația literară a învățatului de la Roșia. În această revistă a publicat, după cum rezultă din manuscrisele sale, nu numai producții originale ci și traduceri din autori străini.

Revista Aurora s-a "urzit" într-o perioadă de revigorare culturală a Blajului, unde T. Cipariu dorea să editeze un ziar numit Nunciul, ce urma a fi tipărit cu alfabet latin, iar pentru popor cu litere chirilice³². Până la apariția ziarului tipărit, alumnii Blajului s-au gândit să editeze o foaie săptămânală, manuscrisă, după exemplul revistelor ce apăreau în alte licee din Transilvania³³. Astfel, în noiembrie 1838, episcopul Ioan Lemeni îngăduie redactarea unei astfel de reviste ce a luat numele de Aurora și l-a avut ca redactor pe teologul Ioan Turcu, student în ultimul an, informație furnizată de N. Pauleti. Revista a durat cca. 2 ani și în ciuda apariției ei săptămânale, nu s-a păstrat nici un număr; reconstituirea vieții și conținutului

30. Arhivele statului Alba. *Fond parohia greco - catolică Făget*.

31. Nicolae Pauleti, *op. cit.*, p. XXII.

32. Liviu Botezatu, *Contribuția lui Timotei Cipariu la dezvoltarea ziaristicii românești din Transilvania în preajma anului revoluționar 1848. Documente inedite*, în "Apulum", VII, II, 1959, p. 96.

33. Mircea Popa *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 289-303.

ei s-a realizat exclusiv pe baza manuscriselor lui N. Pauleti care și-a copiat propriile producții literare și pe cele mai semnificative apărute în Aurora³⁴.

Din poezia lui N. Pauleti, Aurora, către clerul tânăr din Blaj, la 1840, Prochemare, aflăm că revista Aurora s-a făcut "Pământeancă când mașina peste opt la zece / A treizeci și opta oară către punctul de apus / Încurcea orbita sântă..."³⁵ Într-o notă de subsol, N. Pauleti arată "În Seminario Diaecesario din Blaj, giuruiește o foaie săptămânică manuscrisă Aurora între alumnii clerului, dintre dâșșii fiind redactor, descriitoriu, colaboratoriu. Eu d-le red(actor)"³⁶. Așadar, în această vreme, N. Pauleti era redactorul revistei Aurora.

Din Prochemarea lui N. Pauleti - care în mod sigur s-a publicat în revistă - se desprinde ideea că redacția dorea să dezbată diferite probleme, inclusiv politice: "Între lumea politică n-am adict să mă ivesc / Tot mă aflu mulțumită că mi-e slobod printre grile / C-o piezeșe căutare către lume a privi / Pân'ce față sta-va timpul și-ale fericite zile / Când în parte fi-mi-va slobod în larga lume a rosti."³⁷ Conștient de constrângerile politice ale vremii, N. Pauleti îndeamnă revista Aurora la cercetarea stării națiunii din perspectiva culturală care, deseori, ascunde atitudini politice clare: "Eu cui planul e cultura-s, aurora românească / Ce-ntre tine familie de un sânge eroicesc / C-o inimă viersuală și-o simțire pământească / Între pasuri de știință voi acum să juruiesc."³⁸

Este interesant de subliniat că N. Pauleti în poezia Reînvierea Aurei române,³⁹ scrisă în 1839, face apel la clasicitatea română, semn sub care pune apariția revistei. El vorbește despre "muzele romanei ginte", despre Fiii Romei cei vestite", îndemnându-i, totodată pe fiii românilor la cunoaștere. Această poezie este rezultat al puternicului spirit clasic ce domnea la Blaj și care a determinat, prin saturație, răzvrătirea împotriva lui a tinerilor alumni, lucru sesizat în Aurora, unde sunt prezente producții literare cu certă valoare preromantică. De fapt, revista la care au colaborat, pe lângă N. Pauleti, tineri cu înclinații literare precum: Iacob Mureșanu, Ioan Rusu, C-tin Alutan, Iosif Many etc., din rândul cărora s-au recrutat viitorii colaboratori ai Foi pentru minte, inimă și literatură, poate fi socotită un laborator al preromantismului românesc⁴⁰. Simbolurile specifice preromantismului - atitudinea de resemnare în fața morții, prezența temei mormintelor ca simbol al efemerității vieții, regretul după viața irosită etc⁴¹, sunt sesizate în mod sistematic și în cadrul producțiilor literare semnate cu pseudonime în revista Aurora. Dintre creatorii de poezie de acest gen, se remarcă, depășind nivelul restrâns al cenaclului studentesc, N. Pauleti și Iosif Many. Pentru ultimul, viața a fost mai generoasă, căci și-a publicat mai multe din producțiile literare în Foaie pentru minte, inimă

34. *Ibidem*, p. 290.

35. Nicolae Pauleti, *op. cit.* p. 158.

36. *Ibidem*, p. XXIV.

37. *Ibidem*, 159.

38. *Ibidem*.

39. *Ibidem*, p. 161 - 162.

40. Mircea Popa, *op. cit.* în *loc. cit.*, p. 192.

41. Mircea Anghelescu, *Preromantismul românesc (până la 1840)*, București, 1971 p. 181 - 186.

și literatură, Organul luminării și Organul național⁴². Nu același lucru se poate afirma despre N. Pauleti, care a "publicat", cu excepția a trei poezii apărute în Foaie pentru minte, inimă și literatură,⁴³ doar în revista manuscrisă Aurora. Producțiile sale literare apărute în această revistă și le-a recopiat, astfel au ajuns până la noi. Semnate numai prin pseudonime, poeziile lui N. Pauleti sunt de o mare varietate, toate respectă canoanele preromantice. Remarcabile ca nivel artistic, dar și ca surse de informații de istorie literară, sunt poeziile de dragoste, dintre acestea cea mai realizată rămâne cea intitulată La... și tipărită în Foaie pentru minte, inimă și literatură, n. 52 / 1840. Nu trebuie uitate poeziile patriotice, odele închinat mai marilor zilei, traduceri, aproape toate apărute în revista Aurora. Până la 22 - 23 de ani, N. Pauleti a scris peste o sută de poezii, la care se adaugă treisprezece traduceri din Metamorfozele lui Ovidiu și mai târziu traducere în proză a romanului Efesiaca a lui Xenofon din Efes.

În mod cert, revista Aurora s-ar fi transformat într-un fenomen cultural, care ar fi putut marca mult mai puternic, nu numai istoria culturii blăjene dar și a Transilvaniei, dacă ea nu ar fi fost sistată în 1842, printr-o dispoziție a episcopului Ioan Lemeni, pe motiv că guvernul nu mai aprobă reviste care nu sunt cenzurate oficial și că revista și-a semnat singură sfârșitul, prin prezența a numeroase polemici în cadrul ei⁴⁴. Faptul că nu s-a păstrat nici un exemplar din această revistă, a făcut ca, deși mult discutată în epocă, problema revistei și a desființării ei să devină un fapt puțin cunoscut în istoria culturii. Totuși, se știe că între cei care aveau datoria morală să sprijine revista nu au făcut-o. Astfel, Iosif Many a încercat să justifice actul episcopului Ioan Lemeni într-o scrisoare către George Barițiu, datată la 26 iunie 1846: "Aurora, să-ți spun drept a încetat pentru că nu s-au silit tinerii clerici a cultiva în aceea limba scrierei, ci polemizau numai cu patimă, într-o limbă pe cât se poate mai neromânească și că cei ce scriau o făceau numai spre ostentație căci măcar o poezie de D(oam)ne - ajută abia mai găsești în ea."⁴⁵ În semn de protest împotriva hotărârii episcopului Ioan Lemni, studenții din Cluj au reînființat revista, care a fost numită inițial Diorele pentru minte, inimă și literatură, coordonată Al. Papiu - Ilarian și N. Popea⁴⁶.

Sistarea Aurei a însemnat și sfârșitul creației literare a lui N. Pauleti fără a se cunoaște vreun motiv explicativ temeinic. Cert este că, teologul blăjean părăsește tărâmul muzelor, unde ar fi putut realiza lucruri remarcabile, și se afundă, tot mai mult în hățișurile cotidiene ale vieții, în conformism și delăsare.

42. Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu, *Dascălii Blajului 1754 - 1948*. Cuvânt înainte de I. Brad, București, 1994, p. 78 - 79.

43. Nicolae Pauleti, *op. cit.*, p. 5 - 10.

44. Mircea Popa, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 299.

45. *George Bariț și contemporanii săi*, vol. III, București, 1976, p. 331-332.

46. Mircea Popa, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 299.

**MOBILITÉS CULTURELLES AUX ROUMAINS DE TRANSYLVANIE
EN "VORMÄRZ": N. PAULETI**

Résumé

Avant de la Revolution de l'année 1848, les intellectuels roumains de Transilvanie sont définis par une sensibilité vis à vis des nécessités de la nation par un attachement vis à vis des idées de la Lumières, mais aussi par le retour vers les courants majeurs européens.

En ce cadre a étudié et est devenu l'intellectuel N. Pauleti, sur sa biographie on peut dire qu'il est le produit exclusivement des écoles de Blaj. Collectionneur de folklore, poète et traducteur, N. Pauleti peut être un exemple de l'émulation culturelle "prépasoptiste" (avant l'année 1848). Par sa démarche culturelle, il a illustré l'horison des idées des intellectuels roumains de "Vormärz", qui explique l'action politique avant et pendant la revolution de 1848. L'oeuvre de N. Pauleti este une illustration de Blaj pendant la période 1830 - 1841, et comprend des diverses information en ce qui concerne la vie, les transformations et les événements de cette période.